

September 2023 | SL

This page is also available in:

- ES
- BG
- CS
- DA
- EN
- DE
- ET
- FR
- EL
- GA
- HR
- IT
- LV
- LT
- HU
- MT
- NL
- PL
- PT
- FI
- RO
- SK
- SV

Available Languages:

UVODNIK

Uvodnik

Drage bralke in bralci!

dobrodošli nazaj po poletnih počitnicah!

Resnično upam, da ste se imeli lepo, se sprostili in si napolnili baterije za naporne prihodnje mesece. Vstopamo v kritično fazo za EU, saj je treba ključne sporazume in zakonodajo dokončati pred začetkom kampanje za volitve v Evropski parlament, zato se EESO zavzema za reševanje perečih vprašanj za civilno družbo.

Ob koncu poletja, ki so ga zaznamovali vročinski valovi, uničujoči požari v naravi in poplave brez primere v EU, je več kot očitno, da moramo nujno ukrepati. Evropa krvavo potrebuje celovit akcijski načrt za vodo. EESO pripravlja medsektorsko mnenje o ustreznem financiranju vode, infrastrukturi in strategiji, s katerimi bi zagotovili dostopnost pitne vode za vse. Zeleni dogovor je postal sinonim za zavezanost EU podnebnim ukrepom, zato si moramo pri nastajajočem modrem dogovoru prizadevati za novo opredelitev svetovnega merila za trajnostno gospodarjenje z vodami.

Zanimivo je, da so državljani EU že pred več kot desetletjem pozvali k posodobitvi pravil EU o pitni vodi. Potencial evropske državljanske pobude ostaja neizkoriščen, zato moramo skupaj izboljšati našo odzivnost do državljanov. Na septembrskem plenarnem zasedanju EESO bomo prisluhnili organizatorjem evropske državljanske pobude „Fur Free Europe“, za katero so zbrali poldrugi milijon podpornikov iz vse EU. Na plenarnem zasedanju bomo razpravljali tudi o ciljno usmerjeni reviziji proračuna EU zaradi nepričakovane krize, ki zahteva hitro in učinkovito prilagoditev za obravnavo novih nujnih prednostnih nalog.

Ob nadaljnjem zavzemanju za civilno družbo je še vedno osrednjega pomena obljuba iz mojega manifesta, da moramo dati več besede mladim. EESO je julija postal prva institucija EU, ki je izvedla oceno učinka EU z vidika mladih, kar je pomemben mejnik, ki poudarja mojo zavezo. Vsem članom EESO bi se rad zahvalil za podporo pri sprejetju te ključne odločitve. Trenutno ustanavljamo skupino EESO za mlade in izbiramo mnenja za prvi krog ocene učinka EU z vidika mladih.

V prihodnjih mesecih bomo krepili tudi vezi s civilno družbo zunaj naših meja, zlasti iz držav kandidatk za članstvo v EU. EESO je okrepil odnose z državami kandidatkami za članstvo v EU, da bi jih lahko vključili v naše vsakodnevno delo. Na nedavnem plenarnem zasedanju smo ponovno potrdili to zavezo in veliko so obetamo od prihodnjega foruma civilne družbe Zahodnega Balkana v Solunu, kraju, kjer je bila pred dvema desetletjema potrjena evropska prihodnost Zahodnega Balkana.

Hkrati se pripravljamo na največje demokratične volitve v EU, tj. volitve v Evropski parlament junija 2024. V zvezi s tem vas želim opozoriti na pobudo „EurHope“ in spletno posvetovanje, s katerima se bo pred volitvami oblikovala agenda za mlade. Podpora civilne družbe, ki zbira mnenja evropskih državljanov, zlasti mladih, je bistvena za krepitev demokratične odpornosti in oblikovanje Evrope v prihodnje.

Oliver RÖPKE

predsednik EESO

KOLEDAR DOGODKOV

25. september 2023

Ekološki dan EU – podelitev ekoloških nagrad EU 2023

30. september 2023

14. podelitev nagrade EESO za civilno družbo – rok za oddajo prijav

25. in 26. oktober 2023, Bruselj

Plenarno zasedanje EESO

TO THE POINT

K BISTVU

Kritične surovine so že nekaj časa v ospredju javne razprave v Evropi. Ko so pandemija COVID-19 in omejitve gibanja zmotile mednarodne dobavne verige, so se industrijski sektor in oblikovalci politik v EU boleče zavedli, da je treba za prehod na brezogljično gospodarstvo zagotoviti zanesljivo oskrbo Evrope s kritičnimi surovinami.

Ker se sozakonodajalca EU pripravljata na razpravo in pogajanja o evropskem aktu o kritičnih surovinah, sta **Maurizio Mensi** in **Michal Pinter,** poročevalec in soporočevalec za mnenje EESO o tem predlogu zakonodaje, podala stališče o tem, kako bi lahko akt resnično služil evropski industriji.

AKT O KRITI?NIH SUROVINAH: KAR NI KRITI?NO DANES, BI LAHKO BILO JUTRI

Pišeta Maurizio Mensi in Michal Pinter

Seznam kritičnih surovin mora ostati prožen in ga je treba vsako drugo leto osvežiti v skladu s tehnološkim in strateškim razvojem.

Proti pomanjkanju kritičnih surovin v Evropi se je mogoče boriti le z drzno vseobsegajočo strategijo EU, ki združuje naložbe, inovacije, recikliranje, trajnostnost in zanesljivo oskrbo. Akt Evropske komisije o kritičnih surovinah je dobrodošel, saj obsega vse to. Pomaga tudi preprečevati morebitno izkrivljanje konkurence in drobljenje enotnega trga.

EU mora danes uvažati od 75 % do 100 % številnih surovin, ki jih potrebuje, zaradi česar je gospodarsko in strateško ranljiva (pomislimo samo na nedavno kitajsko prepoved izvoza galija in germanija).

Predvsem zaradi vse bolj razširjenih čistih tehnologij (električna vozila, baterije, fotovoltaični sistemi itd.) se je med letoma 2017 in 2022 strmo povečalo povpraševanje po kritičnih surovinah. Energetski sektor je tisti, ki najbolj poganja povpraševanje po litiju (za več kot trikrat), kobaltu (za 70 %) in niklju (za 40 %). Jasno je torej, da je gospodarska varnosti EU odvisna od varnosti dobave kritičnih surovin, saj tveganja v dobavnih verigah teh surovin vplivajo na celotno gospodarstvo in enotni trg.

EESO meni, da je treba najprej zagotoviti predvidljiv in stabilen pravni okvir za privabljanje naložb ne le v raziskovanje in pridobivanje surovin, temveč tudi v predelavo in recikliranje (s čimer je mogoče pridobiti precejšnje količine bakra, litija, niklja, kobalta in drugih dragocenih mineralov iz izrabljenih baterij, rudarskih odpadkov itd.).

Drugič, potrebujemo prožen seznam kritičnih surovin, ki ga je mogoče enostavno prilagoditi in posodobiti vsaj vsaki dve leti. Razlog za to je, da poleg materialov, ki so v predlagani zakonodaji navedeni kot strateški ali kritični, obstajajo tudi drugi, ki trenutno niso kritični, vendar bi srednje- do dolgoročno to lahko postali. Strateški pomen različnih materialov bi bilo tudi treba oceniti na sektorski ravni, da se ugotovi povpraševanje v posameznih panogah.

Treba pa je poskrbeti tudi za široko javno podporo. Širitev ekstraktivne, predelovalne in reciklažne industrije bo ustvarila nova delovna mesta in prinesla gospodarski napredek. Sektor surovin v EU neposredno zagotavlja približno 350 000 delovnih mest, od dostopa do mineralnih surovin pa je odvisnih več kot 30 milijonov delovnih mest v proizvodnji. Vendar javna podpora ni nekaj samoumevnega. Za zagotovitev trajnostne oskrbe EU s surovinami in naprednimi materiali bo do leta 2030 potrebnih več kot 1,2 milijona novih delovnih mest. Bistveno je, da se podpre razvoj znanj in spretnosti na univerzah, pa tudi v industriji surovin in v javnih upravah držav članic, in sicer z ukrepi za zaposlene v tej panogi in javni upravi.

Drugi ključni element je zagotoviti dostop do zadostnih količin zanesljive električne energije, ki ne temelji na fosilnih gorivih, in to po konkurenčnih cenah. EESO se zavzema za reformo razpoložljivih sredstev, da bi podprli fazo trženja in krili operativne stroške, namesto da se daje prednost fazi raziskav in razvoja novih strateških projektov, čemur smo priča danes. Tako bi bila EU v koraku s cilji ameriškega zakona o zmanjšanju inflacije.

Poleg tega bi morali podpreti trge sekundarnih surovin z ukrepi za vzpostavitev dobro delujočih trgov in zmanjšanje uhajanja odpadnega materiala. Trgi sekundarnih surovin so namreč ključni za krožno gospodarstvo in lahko imajo koristi od odprave regulativnih, gospodarskih ali tehničnih ovir, ki se pojavljajo v različnih fazah vrednostne verige.

EESO predlaga, da se javno financiranje lažje odobri, če bodo rudarske dejavnosti temeljile na predhodnih ekonomskih in okoljskih študijah, v katerih bo ocenjen njihov prispevek k onesnaževanju. Zato je potrebno usklajevanje s pravili o državni pomoči. Poleg tega bi bilo treba prilagoditi nekatera protimonopolna orodja EU, da bi olajšali uresničevanje ciljev te zakonodaje in se hkrati izognili neupravičenemu izkrivljanju konkurence na notranjem trgu (na primer, okvir za nadzor združevanja bi lahko uporabili na prožnejši način, pri čemer bi se poleg ciljev zelenega dogovora upoštevali tudi cilji zakonodaje o kritičnih surovinah).

Potrebujemo pa tudi učinkovite ukrepe trgovinske zaščite, da bomo zaščitili nove evropske naložbe in lahko konkurirali drugim večjim akterjem. Da bi EU diverzificirala zunanje vire kritičnih surovin, bi morala razmisliti o partnerstvih in sporazumih o sodelovanju, tudi z državami kandidatkami za članstvo v EU, ter financirati projekte za razvoj kampanj iskanja nahajališč na izbranih novih lokacijah in/ali opuščenih rudarskih območij. Pogoj za takšna partnerstva bi lahko bil, da bi se države kandidatke zavezale svoje okoljske politike hitreje uskladiti s pravom in standardi EU.

„VPRAŠANJE ZA ...“

Vprašanje za ...

V naši rubriki „Vprašanje za ...“ smo poročevalca Javierja Doza prosili, da pove nekaj besed o predlogu novih pravil ekonomskega upravljanja EU.

„Prese?i moramo Pakt za stabilnost in rast“

EESO info: Kakšno je stališče EESO o predlogu Komisije o novem ekonomskem upravljanju?

Javier Doz: Komisija je predlog pripravila, ker bo januarja 2024 prenehala veljati splošna odstopna klavzula iz Pakta za stabilnost in rast, številne države članice EU pa se po pandemiji soočajo z visokimi primanjkljaji in dolgovi. Morda ga je pripravila tudi na podlagi kritičnega razmisleka o negativnih posledicah toge uporabe določb Pakta za stabilnost in rast pri obvladovanju velike recesije.

V predlogu je ohranjena omejitev primanjkljaja in dolga (3 % oziroma 60 % BDP), načini in roki za doseganje teh ciljev pa so prožnejši in prilagojeni razmeram v posameznih državah članicah.

Poleg tega so pravila poenostavljena, saj je stopnja rasti neto primarnih odhodkov postala ključni kazalnik, kar pomeni, da so iz izračuna izključeni obresti na dolg, nadomestila za brezposelnost in odhodki, ki se financirajo z diskrecijskimi ukrepi ali evropskimi sredstvi. Glavna novost so štiri- do sedemletni fiskalno-strukturni načrti, o katerih se bo vsaka vlada pogajala s Komisijo in ki bodo vključevali tudi strukturne reforme.

Komisija je 26. aprila objavila dva predloga uredb in predlog direktive o spremembi ustreznih ciljev Pakta za stabilnost in rast glede usklajevanja gospodarske politike in proračunskega nadzora, postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem in zahtev za proračunske okvire. Zaradi pritiska nemške vlade so bile uvedene nekatere strožje določbe kot v sporočilu, objavljenem novembra, zlasti obveznost zmanjšanja dolga na letni ravni za 0,5 % BDP za države, katerih primanjkljaj presega 3 % BDP, ali samodejna uporaba postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem za tiste, ki odstopajo od srednjeročnega načrta.

EESO podpira temeljne vidike svežnja, ki ga je predstavila Komisija, tj. uvedbo diferenciranih nacionalno fiskalno-strukturnih načrtov ter elementov prožnosti v Pakt za stabilnost in rast. Meni pa, da bi bilo treba ohraniti pogoje iz prvotnega novembrskega predloga, in poziva k razpravi o tem, da je treba preseči okvir iz leta 1997.

EESO meni tudi, da bi bilo treba med drugim razmisliti o možnosti oblikovanja „stalne fiskalne zmogljivosti“ EU za financiranje vse večjega obsega „skupnih evropskih dobrin“. Poleg tega bi po njegovem mnenju vključevanje nacionalnih parlamentov, lokalnih in regionalnih oblasti, socialnih partnerjev in organizacij civilne družbe v pripravo fiskalno-strukturnih načrtov okrepilo „nacionalno odgovornost“ za zaveze iz teh načrtov.

EESO meni, da je treba razlikovati naložbe v fiskalno-strukturnih načrtih, zlasti na področju zelenega prehoda in obrambe, okrepiti socialne cilje in cilje na področju zaposlovanja pri naložbah in reformah ter natančno pregledati metodologijo za analizo vzdržnosti dolga ter sodelovanje vlad in neodvisnih nacionalnih fiskalnih agencij pri opredelitvi „tehnične usmeritve“ za zmanjšanje dolga.

UGANITE, KDO JE NAŠ GOST...

Posebni gost

Ta mesec je naš posebni gost francoski novinar **Regis Genté**, ki deluje v Gruziji in spremlja, kako se v tej državi neti konflikt, medtem ko so vse oči uprte v Ukrajino.

Régis Genté je samostojni novinar in strokovnjak za nekdanjo Sovjetsko zvezo. V Tbilisiju deluje od leta 2008, od koder pokriva tudi Rusijo, Ukrajino, Kavkaz in Osrednjo Azijo za več francoskih medijskih hiš, med drugimi RFI, France24 TV in Le Figaro.

Je avtor oziroma soavtor več knjig, med njimi: *Volodymyr Zelensky, dans la tête d'un héros* (Volodimir Zalenski – v glavi junaka), 2022; *Futbol, le ballon rond de Staline à Poutine* (Nogomet od Stalina do Putina), 2018; *Poutine et le Caucase* (Putin in Kavkaz), 2014; *Voyage au pays des Abkhazes* (Potovanje v deželo Abhazijcev), 2012. (dm)

Gruzija, še ena fronta za Rusijo

Konec leta 2023 bo zelo nevaren za Gruzijo. Evropski svet naj bi decembra odločil, ali bo nekdanji Sovjetski republiki podelil status države kandidatke za članstvo v EU ali ne.

Svet je junija 2022 Gruziji za razliko od Ukrajine in Moldavije ta status zavrnil zaradi politike njene vlade, ki je bila očitno sovražna do Zahoda oziroma proruska. Svet je priznal, da ima Gruzija evropsko perspektivo, vendar je podelitev statusa države kandidatke pogojeval z izpolnitvijo dvanajstih prednostnih nalog, kot sta izboljšanje medijskega okolja in neodvisnost sodstva.

Razmere v državi zaznamujejo velike notranje socialno-politične napetosti zaradi razhajajočih mnenj med vladajočo stranko Gruzijske sanje, ki jo vodi oligarh Bidzina Ivanišvili (ki si je v Rusiji nabral 4,5 milijarde EUR premoženja), in 3,7 milijona Gruzijcev. Na eni strani je vlada, ki je na oblasti od leta 2012 in je postopoma izvajala politiko, ki se danes zdi izrazito proruska. Na drugi strani pa je prebivalstvo, ki si po zadnjih javnomnenjskih raziskavah v veliki večini (81 %) želi, da bi se pridružili EU.

Napetosti v državi so tudi posledica splošnega prepričanja, da Rusija manipulira z gruzijsko vlado. Kako bi sicer lahko razložili, da je stranka Gruzijske sanje po zgledu ruskega zakona iz leta 2012 skušala sprejeti zakon proti „tujim agentom“, kar je povzročilo nezadovoljstvo Gruzijcev, saj se zavedajo, da bi tako trajno

izgubili možnost za približevanje Evropi.

Ruske oblasti podpirajo Ivanišvilijevo vlado tudi v njeni politiki razkola z Zahodom. Medtem ko gruzijsko vodstvo sistematično spodkopava vezi z zahodnimi partnericami (z nenehnim polemiziranjem z evropskimi in ameriškimi predstavniki ali propagando o domnevnih namerah Zahoda, da bi v Gruziji odprli drugo fronto in tako oslabili Rusijo), Kremelj pozdravlja odločitve Ivanišvilijeve vlade in sprejema ukrepe za pridobivanje gruzijskega javnega mnenja, kot je ponovna vzpostavitev neposrednih letov med državama (ki so od leta 2019 prekinjeni) ali odprava vizumov za Gruzijce, ki potujejo na ozemlje nekdanje kolonialne sile.

Takšne razmere le nekaj mesecev pred odločitvijo Evropskega sveta, ki jo številni Gruzijci štejejo za zgodovinsko, so eksplozivne. Del javnosti ljudem iz kroga Ivanišvilija ne morejo odpustiti, da so državo vrnili pod ruski vpliv. Drugi del, morda večina, se brez dvoma šteje za proevropskega, vendar je zmeden zaradi izjav vlade, ki ostro kritizira Zahod in pravi, da ne želi izzivati Rusije, ki še nikoli ni bila tako agresivna. Varnostna tveganja so v državi, ki je bila prizorišče prvega merjenja moči med Moskvo in Zahodom, ko je leta 2008 izbruhnila rusko-gruzijska vojna, zelo velika.

NOVICE EESO

Prenehajmo z diskriminacijo starejših: EESO poziva države ?lanice EU k oblikovanju nove strategije za starejše

Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) je pozval Evropsko komisijo in države članice, naj razvijejo novo evropsko strategijo za starejše, ki bo odpravila sedanje dojemanje starejših kot breme in stroške za družbo. Nova strategija naj raje izkoristi njihov pogosto zanemarjeni socialni, gospodarski in intelektualni potencial.

Celovite politike o starejših in staranju še nimamo, zato bi bila to prva strategija EU za zaščito pravic starejših in njihovo polno udeležbo v družbi in gospodarstvu.

EESO je svoje pozive predstavil v mnenju, ki ga je sprejel na julijskem plenarnem zasedanju, na katerem je potekala razprava s podpredsednico Komisije za demokracijo in demografijo Dubravko Šuico in predsednico platforme AGE za Evropo dr. Heidrun Mollenkopf. To mnenje je pripravil na zaprosilo španskega predsedstva Sveta EU.

Strategija bi pomagala izkoreniniti stališča, ki povečujejo diskriminacijo starejših. Ta je skupaj z diskriminacijo na podlagi spola na vrhu seznama najpogostejših oblik diskriminacije v EU, kljub dejstvu, se Evropa hitro stara. Po ocenah Eurostata naj bi se do leta 2050 število prebivalcev EU, starih od 75 do 84 let, povečalo za 56,1 %, število oseb, starih od 65 do 74 let, pa za 16,6 %.

„EESO jasno in nedvoumno poziva Komisijo, naj še pred koncem sedanjega mandata pripravi evropsko strategijo za starejše. Menim, da bi takšen začetek imel daljnosežne učinke na evropsko socialno in demografsko politiko“, je dejal poročevalec za mnenje **Miguel Angel Cabra de Luna**.

Podpredsednica Komisije Dubravka Šuica pa je dejala: „Starejši niso ne strošek ne breme. So vrednota. Na demografske spremembe ne smemo gledati ozko. Opazovati jih moramo v interakciji z velikimi premiki, kot sta zeleni in digitalni prehod.“

„Starejših ne bi smeli obravnavati kot prejemnike socialnega varstva, temveč kot državljane ki imajo enake pravice do polnega življenja kot ljudje vseh drugih starosti, brez diskriminacije. Te pravice jim je treba zajamčiti na vseh področjih življenja“, je dejala **dr. Mollenkopf**.

Poleg tega imajo starejši v številnih državah velik delež bogastva in pomembno kupno moč. Srebrno gospodarstvo, ki ga poganjajo starejši potrošniki, naj bi po ocenah do leta 2025 doživelo znatno rast in doseglo 5,7 bilijona EUR. Za obravnavo tega potenciala potrebuje EU učinkovite strategije, ki bodo upoštevale dinamiko regije in priložnosti, ki jih nudi to gospodarstvo. (ll)

EESO s prvimi konkretnimi predlogi o modrem dogovoru uvrš?a vodo na dnevni red EU

Pristop k upravljanju voda, ki temelji na človekovih pravicah, spodbujanje naložb, uvedba oznak o porabi vode in preoblikovanje cen so med ključnimi priporočili šestih mnenj EESO o vodi, sprejetih na julijskem plenarnem zasedanju. Ta priporočila predstavljajo prvi val predlogov EESO za celovito vodno politiko EU v okviru njegove pobude za modri dogovor.

Glede na pereče izzive na tem področju je Evropski ekonomsko-socialni odbor prevzel pobudo in predstavil celovit sklop priporočil za trajnostno vodno politiko za Evropo. S pobudo za modri dogovor poziva k enotnemu pristopu po vsej Evropi za odpravo vodne revščine ter zagotavljanje dostopa do varne in cenovno sprejemljive vode in sanitarne oskrbe kot človekove pravice.

EESO poudarja, da je za doseganje teh ciljev pomembno razviti odporno vodno infrastrukturo ter vodovodna omrežja. Za to je potreben pregled stanja na področju vodne infrastrukture in razpoložljivosti vode v vseh državah članicah, da bi opredelili nujne naložbene potrebe in zagotovili učinkovito gospodarjenje z vodo.

Glede gospodarskih vidikov evropskega modrega dogovora EESO med drugim priporoča strategije določanja cen, ki odvračajo od negospodarne porabe vode, in predlaga nove načine financiranja politike na področju vode. Odbor želi, da bi EU postala vodilna v svetu na področju tehnologij za učinkovito rabo vode. Predlaga vključitev vode v vse industrijske politike EU, da bi se zmanjšala poraba vode, spodbujala ponovna uporaba vode in recikliranje ter obravnavalo onesnaževanje vode. Tudi za kmetijstvo predlaga podoben pristop, da bi se razsežnost vode v celoti vključila v okvir skupne kmetijske politike.

EESO se zaveda moči potrošnikov pri doseganju sprememb, zato želi z uvedbo oznak o porabi vode spodbujati tudi uporabo varčnih naprav in prehod na krožno porabo vode, s čimer bi posamezniki sami prispevali k rešitvi.
Ti predlogi bodo združeni v sklop načel in ukrepov, ki bodo evropskim institucijam predstavljeni na konferenci *Poziv k evropskemu modremu dogovoru* 26. oktobra 2023. Cilj EESO je, da bi bila voda ena od glavnih prednostnih nalog naslednje Evropske komisije. (gb)

Za krepitev duševnega zdravja je potreben celovit pristop

Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) je pozval k reformi zdravstvenih sistemov po vsej EU, da bi zagotovili celovit pristop k duševnemu zdravju, saj se je v Evropi, zlasti med mladimi ljudmi, močno povečalo število duševnih in vedenjskih motenj.

EESO je v mnenju na zaprosilo španskega predsedstva Sveta EU, ki ga je sprejel na julijskem plenarnem zasedanju, zapisal, da bi se varstvo duševnega zdravja moralo osredotočati na preprečevanje, zgodnje odkrivanje in oskrbo v skupnosti.

„Nujna je reforma zdravstvenih sistemov po vsej EU, da se bodo izvajali celostni in načrtovani dolgoročni ukrepi in oskrba – ne le za zdravljenje, temveč tudi za preprečevanje zdravstvenih težav – s pomočjo večdisciplinarnih ekip, in da njihova organizacija ne bo več temeljila na občasnih modelih oskrbe," je povedala poročevalka za mnenje **Milena Angelova**.

„Spremeniti moramo naše sisteme za varstvo duševnega zdravja. Potrebujemo več specialistov in več podpore za ljudi, ki potrebujejo pomoč," je dodal soporočevalec za mnenje **Ivan Kokalov**.
Mladi, otroci, ženske in prikrajšane skupine pa tudi osebe, ki doživljajo dolgotrajen stres, so še posebej izpostavljeni tveganju za pojav duševnih motenj.

Po pandemiji COVID-19 se je duševno zdravje še poslabšalo in kar 20 % Evropejcev je imelo težave na področju duševnega zdravja, ki so segale od zelo hudih do zmernih. To je med drugim vplivalo tudi na poklicno življenje in dohodek. Stroški zaradi duševnih in vedenjskih motenj v EU letno znašajo okoli 4 % BDP. Duševne motnje poleg tega terjajo veliko žrtev, saj so povezane s približno 4 % smrti v Evropi na leto in so drugi najpogostejši vzrok smrti med mladimi.

EESO pozdravlja celovit načrt Evropske komisije za duševno zdravje in poziva k njegovi čim prejšnji vključitvi v strategijo EU za duševno zdravje, ki bo imela zadostna finančna sredstva. Imeti bi morala tudi opredeljen časovni okvir, jasno določene odgovornosti in merljive kazalnike za spremljanje napredka.

Po mnenju EESO morajo sistemi za varstvo duševnega zdravja temeljiti na pravicah, biti osredotočeni na posameznika ter dajati prednost opolnomočenju in dejavnemu sodelovanju posameznika pri lastnem okrevanju.
EESO Evropski komisiji odločno priporoča, naj leto 2024 razglasi za evropsko leto duševnega zdravja. To bi

imelo močno sporočilno vrednost in bi spodbudilo oblikovanje trdnega zavezništva za krepitev duševnega zdravja po vsej EU.

EESO razpravlja o imenovanju ?astnih ?lanov iz držav širitve, da bi podprl postopno vklju?evanje držav kandidatk za ?lanstvo v EU

EESO je na julijskem plenarnem zasedanju gostil predstavnike organizacij civilne družbe iz držav kandidatk. Pri tem je napovedal, da bo imenoval častne člane iz držav širitve in jih povabil k sodelovanju pri njegovem vsakodnevnem posvetovalnem delu.

Kot prvi konkreten korak za uresničitev tega cilja je EESO na plenarnem zasedanju julija organiziral razpravo o pomenu civilne družbe v procesu širitve EU. Poleg tega je predsednik EESO **Oliver Röpke** podpisal memorandum o soglasju s Svetom za regionalno sodelovanje, da bi dosegli napredek pri strukturiranem vključevanju civilne družbe in mladih v spodbujanje miru in blaginje v jugovzhodni Evropi.

Komisar za sosedstvo in širitev **Olivér Várhelyi** je pobudo EESO o častnih članih iz držav širitve označil kot eno od možnosti za to, da bi politika širitve ostala med najpomembnejšimi nalogami EU.

Predsednik moldavske vlade **Dorin Recean** je poudaril, da ta nova pobuda EESO prihaja ob pravem času in bo okrepila sodelovanje s civilno družbo v Moldaviji.

Majlinda Bregu, generalna sekretarka Sveta za regionalno sodelovanje, pa je povedala: „V Svetu si ne moremo predstavljati, da bi lahko regionalna prizadevanja v okviru težavne zelene agende za Zahodni Balkan usklajevali brez našega posvetovalnega foruma organizacij civilne družbe, kakor tudi ne moremo usklajevati prizadevanj za regionalni trg brez naših gospodarskih zbornic, ki morajo imeti močan glas.“

Boško Savković iz Združenja delodajalcev Srbije je srbsko civilno družbo pohvalil za izražanje stališč, boj proti tujim dezinformacijam in opominjanje srbskega prebivalstva glede obetov članstva v EU.

Oleksandr Yavorskyi iz Federacije delodajalcev Ukrajine pa je povedal: „Ukrajina se je že veliko prej, preden se je začela vojna, odločila, da se poda na pot do članstva v EU. Njeni socialni partnerji in civilna družba zdaj potrebujejo ustrezno usposabljanje za pristopni proces k EU.“

Anisa Subashi, podpredsednica Konfederacije albanskih sindikatov, je opozorila na vlogo sindikatov pri krepitvi socialnega dialoga, zlasti v času, ko albanska vlada poskuša okrniti državljanski prostor.

Dajana Cvjetković iz centra za promocijo civilne družbe v Bosni in Hercegovini ter **Daliborka Uljarević**, izvršna direktorica centra za državljansko vzgojo v Črni gori, sta podprli vlogo civilne družbe v procesu širitve. „Smo stebri naše civilne družbe in izraz želja naših državljanov. Poleg tega smo najtesnejši zavezniki institucij EU, ta pobuda pa bo naše sodelovanje še poglobila,“ je pojasnila direktorica **Uljarević**. (mt)

Industrijski na?rt v okviru zelenega dogovora: EU lahko stori ve?

Načrt za neto ničelno industrijo ne vsebuje vizije o tem, kako zagotoviti, da bo evropska industrija ostala konkurenčna in privabljala naložbe.

EESO meni, da sta industrijski načrt v okviru zelenega dogovora in akt o neto ničelni industriji na splošno dobra, vendar bi morala natančneje opredeliti, kateri ukrepi bodo sprejeti za izboljšanje dejavnikov lokacije, krepitev konkurenčnosti evropskih gospodarstev ter za razlikovanje EU od njenih sistemskih tekmecev.

„Zelo nezadovoljni smo, da je EU ukrepala šele, ko so ZDA sprejele zakon o zmanjšanju inflacije," je dejala **Sandra Parthie**, poročevalka za mnenje EESO o industrijskem načrtu v okviru zelenega dogovora in aktu o neto ničelni industriji. „Želeli bi si, da bi se to zgodilo prej. Želeli bi si, da bi se EU močneje in bolj odločno odzvala ter našim podjetjem in družbam pokazala, da resnično želimo, da Evropa ostane pomembna industrijska lokacija z dobrimi delovnimi mesti in dobrimi plačami za delavce."

Evropska industrija je v zadnjih desetletjih v primerjavi z njenimi glavnimi tekmeci postala manj konkurenčna. V prvem desetletju 21. stoletja je BDP na prebivalca v EU znašal približno 70 % BDP na prebivalca ZDA. Zdaj znaša slabih 66 %. Delež bruto svetovnih naložb v ZDA in EU se je znatno zmanjšal v obdobju med 1999 in 2020: v ZDA z 29 % na 20 %, v EU pa s 23 % na 15 %.

Da bi obrnili ta negativni trend, EESO poziva, naj se opravi revizija, da bi ugotovili, kako lahko EU nadzoruje in izboljša svoje vrednostne verige ter se izogne pretirani odvisnosti. Predlaga tudi, da se vsi osnutki zakonodaje EU pregledajo z vidika konkurenčnosti.

EESO med problemi, ki zahtevajo drznejše ukrepe, izpostavlja birokracijo in čas obravnave. Pri javnem financiranju na primer odločitve o dodelitvi finančne podpore projektom in dostopu do financiranja trajajo predolgo. Da bi preprečili odhajanje vlagateljev, EESO poudarja, da so potrebni ukrepi za pravočasno in dostopno finančno podporo tako za stroške poslovanja kot tudi naložbe v osnovna sredstva za podjetja vseh vrst in velikosti.

Industrijski načrt v okviru zelenega dogovora je pomanjkljiv tudi pri izdajanju dovoljenj: v njem so navedene številne neto ničelne tehnologije, za katere bi se morali uporabljati hitri postopki izdaje dovoljenj in za katere bi se namenjalo več finančne podpore za projekte, medtem ko se morajo drugi sektorji nadalje soočati z večjimi težavami pri tem.

EESO meni, da se industrijski načrt v okviru zelenega dogovora in akt o neto ničelni industriji preozko osredotočata na spodbujanje zelenih tehnologij in izbiranje domnevnih „zmagovalcev". Namesto tega bi morala spodbujati raznoliko industrijo s številnimi sektorji.
V Evropi imamo veliko energetsko intenzivne težke in primarne industrije, ki jo je treba razogljičiti in ni vključena v industrijski načrt v okviru zelenega dogovora.

Rahljanje pravil EU o državni pomoči je še ena morebitna past, saj bi se lahko povečala vrzel med bogatejšimi in revnejšimi državami članicami, ki nimajo fiskalnega manevrskega prostora za naložbe v zeleni prehod ter podporo svojim vodilnim panogam in gospodinjstvom. Zato bi bilo treba resno razpravljati o Evropskem skladu za suverenost, s katerim bi na ravni EU zagotovili dodatno financiranje prehoda.

Izračuni Evropske komisije kažejo, da ima področje neto ničelnih tehnologij velik potencial za ustvarjanje delovnih mest, saj bomo v proizvodnji vodikovih gorivnih celic potrebovali 180 000 delavcev, v sektorju fotovoltaične sončne energije bo za proizvodnjo potrebnih 66 000 delavcev, v proizvodnji baterij pa 800 000 delavcev.

Industrijski načrt v okviru zelenega dogovora podpira razvoj zelenih spretnosti, vendar EESO meni, da bi moral podpirati razvoj celotnega nabora znanj in spretnosti, potrebnih v industriji. Prav tako bi moral pospešiti in standardizirati delovna dovoljenja za kvalificirane delavce, ki prihajajo iz držav zunaj Evropske unije. (dm)

EESO poziva EU k usklajevanju politik na področju surovin v prizadevanjih za varnost virov in zeleni prehod

EESO je v mnenju, sprejetem na julijskem plenarnem zasedanju, pozval EU, naj sprejme celovit pristop k politikam na področju surovin. Predlaga razširitev seznamov kritičnih materialov, zagotovitev pravičnih cen energije, poenostavitev izdajanja dovoljenj, dajanje prednosti recikliranju in krepitev zmogljivosti politik EU na področju surovin.

Kitajska trenutno prednjači v svetovni oskrbi s kritičnimi surovinami, delež EU v svetovni proizvodnji mineralnih surovin pa je manj kot 5 %. Svetovno povpraševanje po surovinah naj bi se do leta 2060 podvojilo, zato je ukrepanje nujno.

EESO priporoča, da se seznam kritičnih surovin razširi na tiste, ki so bistvene za zelene in trajnostne tehnologije, da bi omogočili ciljno usmerjene politike in naložbe. Zavzema se tudi za pravične cene energije, finančno podporo, poenostavljene postopke izdaje dovoljenj in partnerstva z drugimi državami za večjo varnost virov in spodbujanje zelenega prehoda EU.

Poročevalec za mnenje EESO **Maurizio Mensi** je poudaril, da je treba v zakonodaji o odpadkih dati prednost predelavi in ponovni uporabi surovin, da bi zmanjšali odvisnost od primarnih virov in spodbudili gospodarsko rast. Vendar Odbor opozarja, da je za uskladitev s cilji EU glede trajnosti pomembno uravnotežiti varnost virov in skrb za okolje.

Soporočevalec EESO **Michal Pintér** je poudaril krepitev zmogljivosti v ekstraktivni industriji po vsej EU. EESO v mnenju poziva, naj se pozornost nameni razvoju človeškega kapitala v ekstraktivni industriji ter preusposabljanju in izpopolnjevanju sedanje delovne sile, da bi pospešili utrjevanje sektorja surovin.

EU lahko s skupnim obravnavanjem teh vidikov uspešno preide na zeleno gospodarstvo ter postavi temelje za odporen, trajnosten in globalno konkurenčen sektor surovin. (gb)

Prehod na trajnostno energijo v sektorju ribištva in akvakulture EU: pot do podnebne nevtralnosti

EESO je v mnenju, ki ga je pripravil na zaprosilo španskega predsedstva in sprejel na plenarnem zasedanju julija, podprl strategijo Evropske komisije za energetski prehod v sektorju ribištva in akvakulture EU. EESO se zaveda, da je treba nujno zmanjšati emisije ogljika ter spodbujati trajnostno in tržno donosno energijo iz obnovljivih virov, zato opozarja, da je izredno pomembno do leta 2050 doseči podnebno nevtralnost.

EESO poudarja, da je ribiška industrija ključnega pomena pri blaženju posledic podnebnih sprememb. Ribiči dobavljajo eno najbolj zdravih živalskih beljakovin z minimalnim ogljičnim odtisom, saj naj bi emisije iz tega sektorja v letu 2023 po napovedih znašale zgolj delček vseh globalnih emisij. To kaže, da ima ta industrija sorazmerno majhen vpliv na okolje. EESO kljub temu poziva k nadaljnjim prizadevanjem za dodatno povečanje energetske učinkovitosti in zmanjšanje emisij.

„Za razogljičenje ribištva so potrebni obsežen pristop, finančne spodbude in uvajanje brezemisijskih virov energije," je pojasnil poročevalec za mnenje **Javier Garat Pérez**. „Najti moramo ravnovesje med stvarnostjo in ambicijami. Potrebujemo ustrezen in realističen časovni okvir razogljičenja, ki bo upošteval tehnološki, logistični in zakonodajni napredek. Stroški prehoda ne bi smeli obremeniti delodajalcev in delavcev v pomorskih sektorjih in nihče ne bi smel biti zapostavljen. Ravnovesje med cilji glede razogljičenja in ekonomsko vzdržnostjo je ključno za uspeh energetskega prehoda."

EESO se zaveda, da so razvoj in svetovna razpoložljivost alternativnih in inovativnih zelenih tehnologij povezani z izzivi. Kot vmesno rešitev predlaga hibridizacijo in hkrati preučevanje možnosti, ki ne vključujejo fosilnih goriv. Poleg tega ugotavlja, da bodo za prehod na kateri koli drug energetski vir potrebna nova plovila s povsem novo zasnovo in večjo kapaciteto na krovu (bruto tonažo), ki bosta omogočali namestitev novih strojev. Zato poziva Evropsko komisijo, naj pregleda opredelitev ribiških zmogljivosti, da bo mogoče uvesti nove tehnologije za energetski prehod. (ks)

EESO predlaga pravila EU o mejah, ki jih pri oglaševanju prek vplivnežev ne bi smeli prestopiti

S pravili bi bilo treba določiti obveznosti za vplivneže ter za platforme za izmenjavo videov in družbena omrežja

Oglaševanje in trženje prek vplivnežev je ena od najhitreje rastočih panog v preteklih desetih letih. Vplivneži privabljajo vse več naložb blagovnih znamk, saj jih potrošniki vidijo kot osebe, ki so jim bližje ter so bolj pristne in zaupanja vredne v primerjavi s tradicionalnim oglaševanjem ali znanimi osebami, ki promovirajo izdelke.

Pri oglaševanju prek vplivnežev pa za razliko od tradicionalnega oglaševanja, za katero veljajo zelo stroga pravila, ni nujno, da bo vsebina označena kot oglas. Iz objav vplivnežev ni mogoče vedno ugotoviti, da so komercialne narave, saj so oglasi prikazani ob podobno oblikovani, vendar neodvisni uredniški vsebini.

Ta nepreglednost je nevarna za potrošnike na splošno, zlasti pa za mladoletnike. Izpostavljanje te ranljive skupine prikritemu oglaševanju lahko škodi njihovemu fizičnemu, psihološkemu, socialnemu in čustvenemu razvoju.

Ali bi morala EU ukrepati? „Dejansko EU že ima nekatere mehanizme za obravnavo vplivnežev, ki jih ureja zakonodaja o oglaševalcih in prodajalcih/trgovcih. Kljub temu menimo, da bi bil zaželen celovit pristop, saj se ta pojav hitro širi," meni **Bernardo Hernández Bataller**, poročevalec za mnenje EESO o tej temi.

EESO predlaga, da EU določi konkretne obveznosti tako za upravljavce platform za izmenjavo videov in družbenih omrežij, prek katerih vplivneži delujejo, kot za ustvarjalce vsebin oziroma same vplivneže.

Vplivneži bi morali:

- jasno na za?etku ozna?iti, da je objava tržne narave;
- ravnati skladno s sektorskimi predpisi, katerih namen je zagotoviti varovanje zdravja ter varnost potrošnikov in uporabnikov, zlasti mladoletnih oseb in drugih ranljivih skupin;
- nositi odgovornost, ?e ne bi dovolj jasno navedli, da so prejeli pla?ilo za podporo ali promocijo izdelka ali storitve.

Upravljavci platform in družbenih omrežij bi morali:

- biti odgovorni za vsebino ustvarjalcev in vplivnežev, ki jih gostijo;
- biti dolžni umakniti nezakonito vsebino in prijaviti nezakonite dejavnosti;
- od vseh ustvarjalcev vsebine/vplivnežev, ki delujejo zunaj EU, zahtevati, da navedejo, kdo je pravno odgovoren za njihovo dejavnost v EU, in sklenejo zavarovanje poklicne odgovornosti za kritje škode, ki je posledica nezakonitih dejavnosti.

Zaradi zaščite mladoletnih oseb bi morali upravljavci platform in družbenih omrežij skupaj z vplivneži poskrbeti:

- da je tehni?no možno mladoletnim uporabnikom prepre?iti ogled ob?utljivih vsebin, ki jih je treba v vsakem primeru ozna?iti kot „prepovedano za mlajše od 18 let", zahtevati preverjanje starosti in uporabiti starševski nadzor;
- da objave vplivnežev, namenjene mladoletnim osebam, vsebujejo besede, kot so „oglas", „komercialno sporo?ilo" ali „sponzorirana objava", in da so spremenjene slike ozna?ene kot „obdelana slika", izdelki umetne inteligence pa kot „virtualna podoba".

Mnenje EESO je bilo pripravljeno za špansko predsedstvo Svetu EU, ki proučuje, ali bi bilo treba sprejeti posebna pravila, in je zato Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosilo, da predstavi svoja stališča o tej temi. (dm)

EU beleži najvišjo stopnjo inflacije od uvedbe evra: 96,5 milijona ljudi na pragu revš?ine

Inflacija v Evropski uniji je najvišja, odkar je bil uveden euro. Trenutno revščina in socialna izključenost ogrožata 96,5 milijona Evropejcev. Ti ljudje najbolj trpijo zaradi splošne podražitve blaga in storitev, naraščajočih stroškov energije in izgube kupne moči.

To je le nekaj zaskrbljujočih podatkov, ki jih je poročevalec **Felipe Medina Martín** razkril v mnenju EESO, sprejetem na julijskem plenarnem zasedanju.

Vpliv energetske krize na evropsko gospodarstvo je resen. Visoke cene energije, surovin, storitev in industrijskega blaga so povzročile visoko inflacijo, oslabile gospodarsko rast in pomenijo velik pritisk na javne finance in podjetja, kar slabi zunanjo gospodarsko konkurenčnost.

Da bo ta trend mogoče obrniti, so po mnenju EESO potrebni načrti za zmanjšanje učinka visokih cen energije, namenjeni gospodinjstvom in ključnim sektorjem (agroživilski, prometni, maloprodajni itd.), zato poziva evropske institucije, naj vzpostavijo nadzorne mehanizme. Prihodnje politike bi morale biti prilagojene, ciljno usmerjene in primerne za prehod ter podpirati zlasti družine z nižjimi dohodki in večjimi težavami.

Nekateri nacionalni ukrepi za nadzor cen so se izkazali kot najprimernejši za ublažitev učinkov visokih cen osnovnih proizvodov na proračune družin. T. i. iberska izjema v sistemu cen na trgu električne energije je Španiji in Portugalski omogočila, da omejita ceno plina v obratih za proizvodnjo električne energije in tako občutno znižata stroške. Še en primer je začasno znižanje DDV na cene električne energije, hrano in gorivo, ki je bilo sprejeto v nekaterih državah članicah. (mp)

EESO se zavzema za ve?jo zaš?ito vlog, harmonizacijo in sorazmernost, da bi okrepili ban?ni sistem EU

Po nedavnih bančnih krizah v ZDA in primeru Credit Suisse je Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) preučil predlog Komisije o reformi okvira za upravljanje bančnih kriz in jamstva za vloge (CMDI). Odbor med drugim poziva k zaščiti interesov manjših in lokalnih bank, vlagateljev in davkoplačevalcev ter k usklajevanju svežnja CMDI s prihodnjo reformo predpisov o državni pomoči.

Španska vlada je zaprosila EESO, naj to temo preuči ter sozakonodajalcema in španskemu predsedstvu Sveta EU predloži politična priporočila. Namen predloga Komisije o reformi CMDI je obvladati preostala tveganja v evropskem bančnem sektorju, doseči nadaljnji napredek pri dokončanju bančne unije ter okrepiti enotni trg EU v interesu vlagateljev in davkoplačevalcev.

„EESO se zaveda, kako pomembni so hitrost, prožnost in sodelovanje pri odzivanju na bančne krize, hkrati pa tudi zaščita vlagateljev in davkoplačevalcev," je dejal poročevalec EESO **Giuseppe Guerini**. „Predlog Komisije je korak k dokončanju bančne unije, ki je ključnega pomena za popolno konsolidacijo finančnega sistema EU in zmanjšanje razdrobljenosti trga."

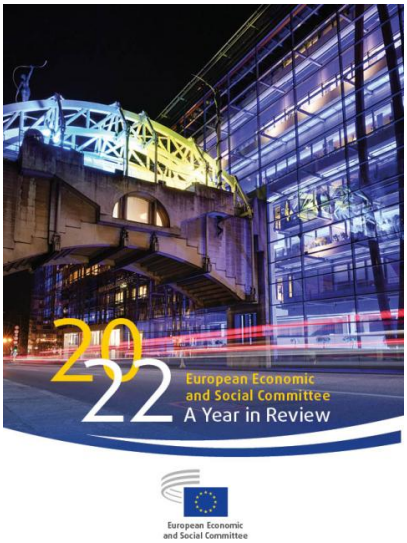
EESO v svojem mnenju poudarja, da sta harmonizacija zaščite vlog ter ocena alternativnih možnosti za reševanje in insolventnost ključnega pomena za zaščito interesov vlagateljev in ohranitev raznolikega evropskega bančnega ekosistema. (tk)

Praznovanje 65. obletnice EESO

Leta 1957 je bil ustanovljen Ekonomsko-socialni odbor, ki je dobil posvetovalna pooblastila, da s svojimi mnenji in številnimi drugimi dejavnostmi evropskim organom odločanja predstavi poglede in skrbi organizirane civilne družbe ter s tem EU približa državljanom.

Naslednje leto, tj. pred 65 leti, je bilo organizirano prvo plenarno zasedanje Ekonomsko-socialnega odbora. Več o 65. obletnici tukaj: www.eesc.europa.eu/65.

Pregled leta 2022 – naše poro?ilo o dejavnostih je pripravljeno

Kaj smo počeli lani? V našem poročilu o dejavnostih za leto 2022: pregled leta. Glavni dogodki in najpomembnejše teme lanskega leta

Leto 2022 so zaznamovali dramatični dogodki. Rusija je 24. februarja 2022 začela neizzvano vojno proti Ukrajini. Od te agresije EESO podpira ukrajinsko civilno družbo s številnimi mnenji, konferencami in resolucijami. Svoje prostore smo odprli ukrajinskim organizacijam civilne družbe, dejavnim v Bruslju, da bi jim zagotovili varno mesto za nadaljnje delo in ohranjanje življenja ukrajinske civilne družbe. Z našo nagrado za civilno družbo smo nagradili pobude, ki pomagajo civillistom, ki trpijo poledice vojne.

V odgovor na povišanje cen energentov je EESO predlagal celovit pristop k energetskemu prehodu na podlagi novega energetskega modela in energetsko neodvisne EU. Čeprav se EU še vedno bori proti posledicam pandemije COVID-19, so naložbe v zeleno in digitalno preobrazbo zdaj pomembnejše kot kdaj koli prej. Zato EESO podpira izvajanje in izvrševanje nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost.

Več v tej brošuri:
https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/publications-other-work/publications/2022-year-review.

NOVICE SKUPIN

Podnebna diplomacija mora biti vodilna nit zunanje politike EU

Pripravil Stefano Mallia, predsednik skupine delodajalcev v EESO

To poletje so v več državah južne Evrope divjali požari v naravi, ki so uničevali domove in obalna letovišča, velika gozdna območja pa spreminjali v črne puščave, medtem ko so Slovenijo prizadele poplave. S podnebjem povezani problemi v Evropi niso novi, vendar se je njihova intenziteta povečala, tako v Evropi kot drugod. Ni dvoma, da so zaradi podnebnih sprememb ti pojavi pogostejši in bolj ekstremni.

Zaradi pandemije COVID-19, vojne v Ukrajini in posledične energetske krize so bila prizadevanja za boj proti podnebnim spremembam in uvedbo resničnega zelenega prehoda v Evropi nekoliko zaustavljena.

Nekatere države članice so sprejele številne ukrepe, ki dejansko zavlačujejo postopno opuščanje pridobivanja fosilnih goriv ali celo vlagajo v nove tovrstne dejavnosti za zadovoljitev svojih potreb po energiji. Takšno vedenje pošilja nejasna sporočila ne le državljanom Evrope, temveč tudi tretjim državam, ki bi to lahko uporabile za utemeljitev zamud pri njihovem prehodu. Vse to bi lahko nedvomno ogrozilo letošnji vrh COP28, na katerem naj bi države sklenile dogovor o postopni odpravi uporabe fosilnih goriv, ki povzročajo emisije CO2.

Zato mora EU ohraniti skladen in dosleden pristop k podnebni politiki. Uresničiti moramo to, o čemer govorimo! EU je nedavno okrepila svoje delo na področju podnebne diplomacije, katere uspeh je v veliki meri odvisen od odločitev o notranji podnebni politiki, ki jih sprejme EU, pa tudi od učinkovitega izvajanja evropskega zelenega dogovora. Kljub vse pogostejšim novim geopolitičnim izzivom mora EU pridobiti poglobljen vpogled v geopolitične vidike evropskega zelenega dogovora. Za to je potrebna nova, trdna in verodostojna strategija za prilagoditev podnebne diplomacije EU sedanji geopolitični situaciji.

Kje naj začnemo? EESO meni, da bi morali nabor orodij za podnebno diplomacijo obogatiti s pobudami, katerih cilj ni le povečati podnebne ambicije, temveč tudi deliti izkušnje EU in obravnavati tveganja, povezana s podnebjem.

Za uresničenje podnebne diplomacije bi morali izkoristiti njeno naravo na več ravneh. Izhodiščna točka bi lahko bila vzpostavitev mreže civilne družbe za diplomacijo.

Zdaj, ko napredujemo, ne moremo zapravljati časa, če želimo preprečiti nepopravljivo škodo. Podnebna diplomacija je preventivna diplomacija. Zato je nedvomno nujno treba nadgraditi podnebno diplomacijo, da postane vodilna nit zunanjih zadev in zunanje politike EU.

Kolektivna pogajanja, demokracija in prihodnost dela: vprašanja za razpravo konec poletja 2023

Pripravila skupina delojemalcev v EESO

Kolektivna pogajanja so eden od temeljev v odnosih med delodajalci in delojemalci v Evropi, vendar so med državami članicami velike razlike glede njihovega obsega in zaščite delavcev.

Kolektivna pogajanja so del socialnega dialoga, ki je tudi ena od prednostnih nalog španskega predsedstva Svetu EU. Skupina delojemalcev v zvezi s to temo tesno sodeluje s špansko vlado, zlasti z mnenjema Zelena kolektivna pogajanja in Demokracija na delovnem mestu. O teh vprašanjih se bo razpravljalo na dogodku na visoki ravni o socialnem dialogu, ki ga bo organiziralo špansko predsedstvo 21. in 22. septembra 2023 v Santiagu de Compostela.

Skupina delojemalcev bo 20. septembra razpravljala o pomenu socialnega dialoga in kolektivnih pogajanj. Upa tudi, da bo s študijo, za izvedbo katere je mogoče prijaviti interes do 8. septembra na tej povezavi, bolje razumela in razjasnila kompleksnost kolektivnih pogajanj na ravni EU.

Zaš?itimo civilno družbo mladih in ji dajmo ve? odgovornosti

Pripravila skupina organizacij civilne družbe v EESO

Skupina organizacij civilne družbe v Evropskem ekonomsko-socialnem odboru (EESO) in Mladi evropski federalisti so julija soorganizirali mladinski seminar z naslovom *Mladi pod pritiskom – zaščititi civilno družbo mladih*. Seminar je bil nadaljevanje prejšnjih spletnih seminarjev o državljanski udeležbi mladih, ki jih je skupina organizacij civilne družbe organizirala leta 2021 in 2022.

Na seminarju so predstavniki mladih in institucij, vključno z gostujočimi govorniki **dr. Sergeyem Lagodinskym** (poslancem EP, Zeleni/ESZ), **Alessio Valentino** (pravnico v Evropski komisiji) in **Christianom Moosom** (članom skupine organizacij civilne družbe in poročevalcem za prihodnje mnenje EESO o svežnju za obrambo demokracije), razpravljali o težnjah in konkretnih kršitvah državljanskega

prostora za mlade v Evropi.

Opozorili so na nujnost usklajenega državljanskega dialoga na nacionalni in evropski ravni, večjega financiranja za mladinske organizacije in vključujoče udeležbe vseh mladih. Poudarili so tudi, da so potrebni mehanizmi za zaščito aktivistov, smiselno spremljanje mladinskih dialogov in obravnava vse večjih omejitev za organizacije civilne družbe. Kljub različnim pogledom in priznanju, da ni enakega pristopa k vprašanjem v državah članicah, ki bi ustrezal vsem, so se vsi govorniki in udeleženci strinjali, da je treba civilno družbo mladih nujno zaščititi in ji dati več odgovornosti, če naj bi demokracije še naprej uspevale.

Celoten seznam sklepov in priporočil s seminarja je na voljo na: https://www.eesc.europa.eu/sl/agenda/our-events/events/youth-under-pressure/recommendations-and-conclusions.

SOON IN THE EESC/CULTURAL EVENTS

Ekološke nagrade EU za leto 2023: EESO razglaša finaliste

Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) s ponosom razglaša finaliste v posameznih kategorijah prvega natečaja za ekološke nagrade EU, ki ga organizira skupaj z Evropsko komisijo in drugimi partnerji, njegov namen pa je nagraditi odličnost v evropski vrednostni verigi. Nagrajenci v posameznih kategorijah bodo razglašeni 25. septembra, na ekološki dan EU, na posebni slovesnosti, ki se je bo udeležil komisar EU za kmetijstvo Janusz Wojciechowski.

Ekološki prehod dobiva zagon po vsej Evropi in priča smo številnim izjemnim pobudam v teku. Zaključili so začetno fazo ocenjevanja in po podrobnem pregledu vseh prijavljenih vam s ponosom predstavljamo finaliste vseh treh kategorij:

Finalisti, po abecednem redu, so:

1. **Najboljše ekološko malo ali srednje podjetje (MSP) za predelavo hrane**
    - **Ekološka kmetija Kukenberger**, Slovenija, pridelava mle?nih izdelkov.
    - **Fürstenhof GmbH**, Nem?ija, pridelava jajc in perutnine.
    - **The Merry Mill**, Irska, pretežno pridelava brezglutenskega ovsa in moke.

2. **Najboljši trgovec z ekološko hrano na drobno**
    - **Gut Wulkselde GmbH**, Nem?ija, trgovina, ki prodaja pridelke z lastne kmetije.
    - NaturaSì Ariele Conegliano, Italija, trgovina, ki je del mreže NaturaSì.
    - Valle y Vega Cooperative Agroecológica de Granada, Španija, trgovina kme?ke zadruge.

3. **Najboljša ekološka restavracija/gostinska storitev**
    - Biohotel St. Daniel, Slovenija, restavracija v sklopu „biohotela“.
    - Luftburg - Kolariks Freizeitbetriebe GmbH, Avstrija, družinam prijazna restavracija
    - Trnulja Country Estate, Slovenija, restavracija na posestvu

"EESO je s svojo mrežo organizacij civilne družbe ponovno pritegnil kakovostne kandidate k prijavi za te nagrade. Ti izjemni projekti zajemajo celotno ekološko vrednostno verigo in so očiten dokaz, da že poteka dejanski prehod na bolj trajnostne in pravične prehranske sisteme. Po mnenju predsednika strokovne skupine EESO za kmetijstvo razvoj podeželja in okolje (NAT) **Petra Schmidta** je zdaj nujno, da oblikovalci politik vzpostavijo ugodne pogoje za razcvet in posnemanje teh pobud v različnih regijah".

Natečaj za nagrade je ena od zavez Komisije iz akcijskega načrta za razvoj ekološke pridelave, njegov namen pa je priznati odličnost v ekološki živilski verigi od kmetije do restavracije. Nagrajuje najboljše in najbolj inovativne ekološke izvajalce, ki pomagajo zmanjšati vpliv kmetijstva na podnebje in okolje ter katerih ukrepi bodo prispevali k uresničevanju ciljev strategije „od vil do vilic“ in strategije za biotsko raznovrstnost.

Več informacij o kandidatih, merilih za izbor in nagradah na splošno je na voljo na spletišču o ekoloških nagradah EU in na spletišču EESO. (ks)

EESO za?el zbirati prijave za nagrade za civilno družbo na temo duševnega zdravja

Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) je objavil razpis za 14. nagrado za civilno družbo, namenjeno organizacijam civilne

družbe, posameznikom in zasebnim podjetjem, ki so registrirana ali poslujejo v Evropski uniji.

Za letošnjo temo nagrade je izbral **duševno zdravje**. S tem želi nagraditi ustvarjalne in inovativne nepridobitne projekte, ki pomagajo posameznikom s težavami v duševnem zdravju in ustvarjajo podporno okolje za njihovo dobro duševno počutje na individualni ali kolektivni ravni.

Sklad za nagrado znaša 50 000 EUR, razdeljen pa bo med največ pet nagrajencev. **Rok za oddajo prijav je 30. september 2023 do 10.00.** Slavnostna podelitev nagrad bo predvidoma v tednu civilne družbe, ki ga bo EESO organiziral spomladi leta 2024.

Upoštevani bodo samo projekti in pobude, ki se izvajajo v EU. Pobude morajo že biti izvedene ali pa se še izvajati. Za nagrado se lahko potegujejo projekti, ki obravnavajo vsaj enega od vprašanj, navedenih v pogojih za prijavo v dokumentu u 14. izvedba nagrade EESO za civilno družbo – Pravila, ki je na voljo na spletni strani EESO.

To so lahko projekti, osredotočeni na preprečevanje psihosocialnih tveganj na delovnem mestu in boj proti njim ter spodbujanje podporne kulture na delovnem mestu. Obravnavajo lahko posebne potrebe prikrajšanih skupin in starajoče se populacije ali spodbujajo duševno zdravje otrok in mladostnikov.

Nagrado lahko dobijo tudi projekti, osredotočeni na delo v skupnosti, kot so krepitev lokalnih skupnosti, oblikovanje mrež za vključevanje skupnosti in vzpostavitev podpornega okolja za duševno zdravje. Med temami, ki bodo upoštevane, sta tudi izboljšanje poznavanja tega področja in boj proti stigmatizaciji, ki ljudi pogosto odvrača od iskanja pomoči.

EESO želi z nagrado počastiti in izpostaviti dosedanja prizadevanja nedržavnih akterjev za pomoč ljudem, ki se spopadajo z težavami v duševnem zdravju. Njegov namen je tudi spodbujati tekoče projekte in navdihovati nove, s tem pa poudariti, da lahko tovrstni projekti prispevajo k zajezitvi te tihe epidemije v EU.

Cilj te osrednje nagrade EESO za civilno družbo je ozaveščanje o izjemnem prispevku civilne družbe k oblikovanju evropske identitete in državljanstva ter spodbujanje skupnih vrednot, ki krepijo evropsko povezovanje. Nagrada se vsakič osredotoča na temo, ki je tisto leto posebej pomembna za EU. V preteklosti so bile teme nagrade mladi in pomoč Ukrajini, podnebje in enakost spolov. Leta 2020 je bila nagrada izjemoma namenjena solidarnosti civilne družbe v boju proti COVID-19.

Prijavite se lahko tukaj. (ll)

Uredniški odbor

Ewa Haczyk-Plumley (editor-in-chief)
Daniela Marangoni (dm)

Avtorji prispevkov

Millie Tsoumani (mt)
Daniela Marangoni (dm)
Daniela Vincenti (dv)

Ewa Haczyk-Plumley (ehp)
Giorgia Battiato (gb)
Jasmin Kloetzing (jk)
Katerina Serifi (ks)
Katharina Radler (kr)
Laura Lui (ll)
Marco Pezzani (mp)
Margarita Gavanas (mg)
Margarida Reis (mr)
Pablo Ribera Paya (prp)
Aude François (af)
Thomas Kersten (tk)

Splošna koordinacija

Agata Berdys (ab)
Giorgia Battiato (gb)

Technical support
Bernhard Knoblach (bk)
Joris Vanderlinden (jv)

Naslov

Evropski ekonomsko-socialni odbor
Stavba Jacques Delors, Rue Belliard/
Belliardstraat 99, 1040 Bruxelles/Brussel,
Belgique/België
Tel. +32 2 5469476
E-naslov: eescinfo@eesc.europa.eu

EESO info izide devetkrat letno ob plenarnih zasedanjih Odbora. ?Na voljo je v 23 jezikih.
EESO info ni uradno poro?ilo o delu EESO. Ti dokumenti so objavljeni v Uradnem listu Evropske unije in drugih publikacijah Odbora.
Reprodukcija je dovoljena z navedbo vira (EESO info) in pod pogojem, da se povezava pošlje uredniku.).

09/2023